

Förskolan Barnkullens plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2018/2019 Förskolechef Pernilla Olsson

Grunduppgifter

Vår vision

Barn, vårdnadshavare och personal på förskolan ska känna sig trygga. På vår förskola ska inget barn, inga vårdnadshavare och ingen personal bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling oavsett kön, könsöverskridande identitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Vår verksamhet ska grunda sig på tron på det kompetenta barnet, den kompetente vårdnadshavaren och den kompetente medarbetaren. Vår verksamhet ska utformas i likhet med grundläggande demokratiska värderingar, och vi ska synliggöra dessa.

Planen gäller från

2018 - 08

Planen gäller till

2019 - 08

Läsår

2018/2019

Barnens delaktighet

De yngsta barnen har inflytande över sin dag utifrån sina förutsättningar genom vardagsval. De äldsta barnen på förskolan har deltagit i samtal och reflektioner kring den egna miljön, utifrån trygghet och kring vad man tycker om att göra på förskolan. Barn ges möjligheter att lösa konflikter och att prata med varandra.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare får ta del av och ha synpunkter på planen vid föräldrasamtal, föräldramöten och via styrelsen. Planen läggs även ut på förskolans webbplats, Unikum och finns att läsa på förskolan.

Personalens delaktighet

Förskolechef och medarbetare har tillsammans utvärderat tidigare plan. Personalen har haft kontinuerliga samtal och uppföljningar av och om dessa frågor på arbetsplatsträffar och studiedagar. I augusti på studiedagen varje år ska planen revideras av hela arbetslaget och utvärderas i juni.

Förankring av planen

Värdegrundsarbete är en ständigt pågående process som genomsyrar allt vårt arbete. Pedagogerna på förskolan har ansvar för att föra dialog med barnen om vår *Plan mot diskriminering och kränkande behandling* och vad det kan innebära för dem. Detta genom att vi arbetar främjande, förebyggande och motverkande i olika forum såsom samlingar och ständigt i det vardagliga mötet. Alla som arbetar på vår förskola ska vara väl införstådda om planens syfte och innehåll. Planen ska vara levande i vardagsarbetet. Alla nyanställda ska ges tillfälle att sätta sig in i planen och ges möjlighet till återkoppling. Vi ska sträva efter att planen är ett levande styrdokument i verksamheten.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Arbetslaget har fått utvärdera förra årets plan och all personal har fått möjlighet att förändra och komma med olika åsikter. Enkät om trivsel på förskolan har även delats ut till vårdnadshavare.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Samtliga medarbetare har erbjudits att komma med synpunkter och förslag, som bidragit till utvärderingen.

Årets plan ska utvärderas senast

2018–10

Beskriv hur årets plan ska sammanställas

Varje arbetslag ska sammanställa det resultat av observationer, kartläggningar och samtal de gjort under året. Barnen ska ges möjlighet att utvärdera planen utifrån deras förutsättningar och på deras nivå.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechefen och hela arbetslaget.

Främjande insatser

Namn

Vår förskolas arbete ska präglas av de normer, värden och mål som uttrycks i Läroplan för förskolan, Lpfö 98, reviderad 2016.

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

VÅR BARNSYN.

Kompetenta barn: Alla barn kan utifrån sina förutsättningar.

Barn har 100 språk (uttryckssätt): Barn har hundra sätt att uttrycka sig och lära sig.

Alla barn är demokratiska medborgare: Alla människor har lika värde med både rättigheter och skyldigheter.

VÅR SYN PÅ LÄRANDE

Barn lär bäst när de känner sig trygga: När basbehoven är tillgodosedda.

Barn lär sig genom: sina intressen, i meningsfulla sammanhang och genom aktivt lärande och delaktighet.

Barn lär sig: i sociala sammanhang genom samspel med andra i meningsfulla sammanhang i olika miljöer och utifrån det skapar de ny kunskap.

VI SOM PEDAGOGER.

Skall vara närvarande: genom att vara lyhörda, lyssnande, bekräftande och konsekventa.

Skall ta barn perspektiv: genom att ge dem möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag på förskolan.

Skall vara en bra förebild: genom att vara inspirerande, medforskare och kunskapsökande tillsammans med barnen.

Vi arbetar kontinuerligt med att utveckla barnens lärmiljö så att den är utmanande och tillgänglig för alla barn. Vi skapar lärandemiljöer som gör barnen delaktiga med material som är tillgängligt. Detta stärker deras självkänsla och gör dem självständiga. Miljön är föränderlig utifrån barnens intressen och behov.

Vi hjälper barnen att se varandra som individer, med likheter och olikheter. Vi arbetar aktivt med att stärka barnens integritet genom att uppmuntra barnen att kunna uttrycka sin vilja.

På vår förskola är ALLA ansvariga för ALLA barn och vi är goda förebilder.

Vi strävar efter att utveckla och förbättra vårt förhållningssätt i att vara närvarande, observanta och uppmärksamma i det barnen gör här och nu så att vi ännu mer ser vad som händer mellan barnen (samspelet mellan barnen/relationsskapandet mellan barnen). Dokumentation är här ett viktigt stöd.

Vi har daglig kontakt med vårdnadshavarna om barns vistelse på förskolan.

Ansvarig

Förskolechef och alla medarbetare

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete 2018–2019

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Planen skrivs varje år utifrån aktuell kartläggning som genomförs 1 gång per termin på respektive avdelning. I kartläggningen ser man vilka områden som behöver arbetas mer aktivt med. Kartläggningsdokumentet har personalen på förskolan tagit fram och det revideras och hålls levande.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller köns uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Alla barn har observerats och dokumenterats under sin dag på förskolan. Denna dokumentation har varit underlag för vidare reflektioner kring miljön, diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt om vuxnas förhållningssätt på förskolan.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Alla medarbetare har ett ansvar för att genomföra observationer, att anteckna och dokumentera. Alla har tid tillsammans för reflektioner kring vår dokumentation och autentiska händelser.

Sammanställning av kartläggningen av utemiljön våren 2018

Kullen på gården- två barn tycker inte om komposterna annars upplevs kullen som positiv.

Lekplatsen mot kullen- enbart positiva kommentarer.

Tall buskarna- tre har kommenterat att det är taggiga buskar.

Gården mot vägen- enbart positiva kommentarer.

Lekstugan- två barn känner sig obekväma i stugan för de tror att det finns getingar. Tröskeln i förrådet upplevs som svår att komma över. Trångt med cyklarna. Upplevs som mörkt.

Åtgärder

Vi förklarar att det finns inget getingbo utan att det är luftventiler med nät på i lekstugan. Det ska sågas i tall buskarna så att det blir lättare att rör sig. Diskussion om att komposterna på kullen ska bort pågå.

Barnens önskemål:

De vill ha fler klätterställningar och längre rutschbana. Mer klätterträd, linbana. Saknar studsatta. Lampa i lekstugan.

Förebyggande åtgärder

Namn

Förebyggande arbete barn.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Vi ska sträva efter att varje barn utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar.

Barn ska ha lika handlingsutrymme i alla situationer och miljöer oavsett ålder, kön, könsidentitet eller könsuttryck etnicitet, trosuppfattning, funktionsnedsättning.

Barn ska ha möjlighet att ha inflytande över sin dag på förskolan och ha möjlighet att välja aktiviteter utifrån sina intressen utan att bli begränsad av traditionella könsmonster.

Barn ska ha möjlighet att bli den man vill bli och ha rätt att vara sig själv utan att bli orättvist eller illa behandlad.

Barn ska ha rätt att uttrycka egna uppfattningar och samtidigt försöka förstå andras perspektiv.

Alla barn är lika värda och har rätt till att utvecklas och att lyckas.

Alla barn har rätt till att känna sig trygga.

Alla barn har rätt att skapa goda relationer till sig själva, till andra och till samhället.

Åtgärd

Motivera åtgärd

Ansvarig

Ytterst ansvarig är förskolechefen men alla medarbetare ska känna till det förebyggande arbetet

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete 2018–2019

Namn

Förebyggande arbete medarbetare.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder.

Mål och uppföljning

Alla ska ha kunskap om Barnkonventionen och FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Alla ska ha kännedom om denna plan och ta ansvar för det arbetet.

Alla medarbetare ansvarar för att införliva vår gemensamma värdegrund. Vi ser till att alla lika värde. Vi har ett demokratiskt förhållningssätt och är goda förebilder.

Åtgärd

Planen mot diskriminering och kränkande behandling kommer att finnas tillgänglig på hemsidan, Unikum och att läsa på förskolan.

Motivera åtgärd

Vi behöver förankra och göra planen levande för ALLA i förskolans verksamhet. Vi ska hela tiden sträva efter att arbeta demokratiskt med vår värdegrund. Detta gör vi genom att utgå ifrån vår gemensamma barnsyn, kunskapssyn och att alla medarbetare strävar efter ett gemensamt förhållningssätt.

Ansvarig

Förskolechef och arbetslaget

Datum när det ska vara klart

Kontinuerligt arbete 2018–2019

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling på vår förskola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

För att upptäcka diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling är det viktigt att ha ett systematiskt arbetssätt. Det här gör vi genom pedagogisk dokumentation, observationer, samtal och barnintervjuer.

Vi uppmärksammar barns signaler om att allt inte står rätt till och tar barnens upplevelser på allvar.

Personalen är nära där barnen är, både inomhus och utomhus.

Personalen lyssnar och tolkar de allra yngstas kroppsspråk och mimik.

Personalen har uppsikt över barnens samtal så att det är respektfullt.

Alla ska vara särskilt observanta då barn leker avskilt.

Barns lek observeras kontinuerligt.

Vi vuxna ansvarar för att ha kontinuerliga samtal med barn om sina upplevelser på förskolan.

Vuxna ansvarar för att påtala eventuella kränkningar.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Om ett barn blir utsatt för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kan vårdnadshavare vända sig till ALLA som arbetar på förskolan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Så fort något hänt underrättas förskolechefen som omgående startar en utredning.

Närvarande personal ansvarar för att händelse dokumenteras.

Förskolechef kontaktar och informerar vårdnadshavare omgående och samtalet dokumenteras.

Förskolan gör en uppföljning, utvärdering och åtgärd.

Förskolechef ansvarar för att rapportera till huvudman och sedan återkoppla till vårdnadshavare.

Förskolechefen ansvarar för att de berörda parterna får den hjälp de behöver.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Så fort något hänt underrättas förskolechefen som omgående startar en utredning.

Förskolechef ansvarar för att händelsen dokumenteras.

Förskolechef kontaktar och informerar vårdnadshavare omgående.

Förskolechefen ansvarar för att samtal sker med de berörda parter och att samtalet dokumenteras.

Förskolechef och projektgruppen gör en uppföljning, utvärdering och åtgärd.

Förskolechef ansvarar för att rapportera till huvudman och sedan återkoppla till föräldrarna.

Förskolechefen ansvarar för att de berörda parterna får den hjälp de behöver.

Rutiner för uppföljning

Förskolechefen ansvarar för att följa upp och utvärdera åtgärderna inom en månad från anmälan.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation sker av den personal som varit närvarande vid kränkningen. Dokumentationen lämnas till förskolechef som sedan har ansvaret för all dokumentation i processen.

Ansvarsförhållande

Den som upptäcker händelsen ansvarar för den skriftliga dokumentationen och att underrätta förskolechef som har det yttersta ansvaret.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]

- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet.

Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjeträd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]